Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 14746/2025
08.07.2026. године
Б е о г р а д

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић, Ирене Вуковић, Јасмине Симовић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., ..., чији је пуномоћник Горан Калчевић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., ..., ..., чији је пуномоћник Ивица Миладиновић, адвокат из ..., ради деобе заједничке имовине, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 489/25 од 21.05.2025. године, у седници одржаној 08.07.2026. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 489/25 од 21.05.2025. године, као изузетно дозвољеној.

УСВАЈА СЕ ревизија тужене, **УКИДАЈУ** се пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 489/25 од 21.05.2025. године и пресуда Основног суда у Зајечару П 570/19 од 20.09.2024. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Основног суда у Зајечару П 570/19 од 20.09.2024. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље, па је утврђено да тужиља има право својине по основу стицања у браку са сада пок. ВВ, бив. из ..., на уделу од 50% на: кп бр. .../..., њива треће класе у површини од 0.14,60ha, уписана у ЛН бр. ... КО ..., породичном стамбеном објекту од тврдог материјала изграђеном на кп бр. .../..., КО ..., на кп бр. .../..., њива треће класе у површини од 0.08,70ha, уписана у ЛН бр. ... КО ..., и породичном стамбеном објекту од тврдог материјала изграђеном на кп бр. ..., КО ..., што је тужена дужна да призна и трпи упис права тужиље у катастру непокретности. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 34.820,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 489/25 од 21.05.2025. године одбијена је као неоснована жалба тужене и првостепена пресуда је потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, с позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног суда, у конкретном случају испуњени су услови из члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20, 10/23-др. закон), за одлучивање о посебној ревизији, будући да је разматрање спорног правног питања, и то правног значаја располагања средствима посебне имовине једног супружника током трајања заједнице живота и распореда терета доказивања већег удела у стицању заједничке имовине, потребно ради уједначавања судске праксе и обезбеђивања јединствене примене права, због чега је одлучено у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао побијану одлуку у смислу члана 408. ЗПП, и утврдио да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је са сада пок. ВВ, братом тужене, засновала ванбрачну заједницу 16.04.2000. године, која је непрекидно трајала до 18.10.2014. године када су закључили брак, који је престао смрћу ВВ ...2018. године. У браку није било деце. До 2013. године супружници су живели код родитеља тужиље, а 2014. године уселили су се у кућу саграђену на кп бр. .../... КО ... . Ту непокретност су купили уговором о купопродаји из 2011. године, којим је купљена и кп бр. .../... КО .... У моменту куповине кућа је била сазидана до прве плоче, а супружници су током заједнице дозидали спратну етажу и објекат ставили под кров. Купопродајна цена исплаћена је делом из кредита који је подигао сада пок. ВВ у износу од 300.000,00 динара, а делом из новчаних средстава у износу од 200.000,00 динара, која је наследио од своје покојне мајке. Катастарска парцела ... КО ... представља посебну имовину сада пок. ВВ стечену наслеђем („дедовина“), на њој су супружници током трајања заједнице саградили мањи стамбени објекат. Према налазу и мишљењу вештака грађевинске струке, објекат на кп. .../... је назавршен индивидуални породични стамбени објекат, приземље и спрат, изведен до нивоа грубих грађевинских радова, са уграђеном столаријом и електричном инсталацијом у приземљу, бесправно саграђен, чија тржишна вредност износи 451.200,00 динара за приземну и 334.400,00 динара за спратну етажу, док је објекат на кп бр. ... незавршен индивидуални приземни породични стамбени објекат у грубим грађевинским радовима, бесправно саграђен, тржишне вредности 191.400,00 динара. Сада пок. ВВ био је запослен у руднику и остварио је зараду, а потом и пензију, уз то је обављао пољопривредне послове и учествовао у производњи и продаји млека и сира. Тужиља је била домаћица, обављала је послове у домаћинству, годину и по дана неговала је непокретну мајку сада пок. ВВ, старала се о стоци и производила и продавала сир и млеко. Вештак економско – финансијске струке дала је налаз и мишљење у две варијанте, зависно од тога да ли је заједница живота отпочела 16.04.2000. године или, како је тврдила тужена, 01.01.2010. године. Пошто је утврђено да је заједница живота трајала од 2000. године, судови су прихватили варијанту налаза према којој допринос тужиље у стицању износи 53,29%, а допринос сада пок. ВВ 46,71%, па је, крећући се у границама постављеног захтева, утврђено право сусвојине тужиље са уделом од ½. Из налаза и мишљења вештака економско – финансијске струке утврђено је да је сада пок. ВВ у периоду од 2011. године до 2016. године, дакле током трајања заједнице живота, са свог рачуна подигао новчана средства у укупном износу од 27.800 CHF, али вештак тај износ није обрачунала као његов допринос стицању из средстава посебне имовине.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да су означене непокретности заједничка имовина супружника и да је њихов удео у стицању подједнак. Став је нижестепених судова да је, сходно правилима о терету доказивања из ЗПП, на туженој био терет доказивања већег удела у односу на удео пок. ВВ али да тужена ту чињеницу није доказала, јер није предложила допунско вештачење преко вештака економско – финансијске струке на околност већег доприноса у стицању заједничке имовине наслеђеним новчаним средствима.

Основано се ревизијом тужене указује да је због погрешне примене одредаба Породичног закона о заједничкој и посебној имовини супружника, чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Према члану 168. Породичног закона, имовина коју је супружник стекао пре склапања брака, као и имовина коју је у току трајања брака стекао добом заједничке имовине, наслеђем, поклоном или другим правним послом којим се прибављају искључиво права, представљају његову посебну имовину.

Према члану 171. став 1. истог закона, имовина коју су супружници стекли радом у току трајања заједнице живота у браку представља њихову заједничку имовину, а одредбе о имовини супружника, на основу члана 191. став 1. Породичног закона, сходно се примењују и на имовину коју су ванбрачни партнери стекли радом у току трајања заједнице живота у ванбрачној заједници.

Према члану 180. став 2. Породичног закона, претпоставља се да су удели супружника у заједничкој имовини једнаки, а према ставу 3. истог члана, већи удео једног супружника у стицању заједничке имовине зависи од његових остварених прихода, вођења послова у домаћинству, старања о деци, старања о имовини, те других околности од значаја за одржавање или увећање вредности заједничке имовине. Претпоставка једнаких удела из члана 180. став 2. Породичног закона је оборива, па чињенице од којих у смислу става 3. истог члана зависи већи удео једног супружника у стицању доказује онај ко тврди да је удео у стицању већи. Када један супружник средства која чини његову посебну имовину употреби за потребе заједнице живота, та околност је од значаја за одржавање, односно увећање вредности заједничке имовине и цени се приликом утврђивања сразмере удела супружника у стицању.

У конкретном случају, из налаза и мишљења вештака економско – финансијске струке несумњиво је утврђено да је сада пок. ВВ у периоду од 2011. године до 2016. године, дакле, у току трајања заједнице живота са тужиљом, са свог рачуна подигао новчана средства у укупном износу од 27.800 CHF, чиме је тужена доказала чињеницу располагања тим средствима током трајања заједнице. Супротно становишту нижестепених судова, за оцену сразмере удела у стицању без значаја је да ли су та средства утрошена непосредно за куповину спорних непокретности и изградњу објеката на њима, или за друге потребе заједнице, укључујући и трошкове поступка вантелесне оплодње на које се тужиља позивала, будући да су у сваком случају утрошена за потребе заједнице живота. И у случају да су, како тужиља тврди, ова средства утрошена за трошкове вантелесне оплодње, то би значило да су за куповину непокретности и изградњу објеката морала бити употребљена друга заједничка средства супружника, која су располагањем средствима посебне имовине за остале

потребе заједнице остала очувана, па се значај ових средстава за оцену сразмере удела у стицању тиме не умањује. Из образложења нижестепених одлука, међутим, произилази да су судови сматрали да је тужена била дужна да докаже да су наведена новчана средства утрошена управо на стицање, куповину и изградњу спорних непокретности, чиме су погрешно применили одредбу члана 180. став 3. Породичног закона.

Нижестепени судови су закључак да тужена није доказала већи допринос сада пок. ВВ у стицању извели из околности да није предложила допунско вештачење. Такав закључак се не може прихватити. Претпоставка једнаких удела из члана 180. став 2. Породичног закона обара се доказивањем чињеница из става 3. истог члана, а ради утврђивања управо те битне околности – доприноса супружника у стицању заједничке имовине, вештачење је у овој парници већ било одређено. Према члану 260. став 1. ЗПП, странка које предлаже извођење доказа вештачењем дужна је да у предлогу назначи предмет вештачења, док конкретан задатак вештачења одређује суд решењем о извођењу доказа вештачењем (члан 269. став 1. ЗПП). Стога околност да вештак у налазу и мишљењу подигнута новчана средства није обрачунао као допринос сада пок. ВВ из средстава посебне имовине није могла бити стављена на терет туженој, већ је суд био дужан да вештаку наложи да налаз и мишљење у том правцу допуни.

Поред тога, нижестепени судови су погрешно применили материјално право и тиме што приликом утврђивања сразмере удела у стицању нису ценили допринос сада пок. ВВ који произлази из чињенице да је стамбени објекат на катастарској парцели ... КО ..., саграђен на земљишту које представља његову посебну имовину стечену наслеђем. Земљиште на коме се објекат гради представља базу изградње, без које изградња објекта није могућа. Обезбеђивањем локације за градњу из своје посебне имовине сада пок. ВВ је омогућио да до изградње објекта уопште дође, а супружници су истовремено били ослобођени потребе да заједничка средства ангажују ради прибављања грађевинског земљишта. Стављањем сопственог земљишта на располагање за изградњу породичног стамбеног објекта који је предмет стицања у заједници, сада пок. ВВ је у стицање тог објекта унео вредност из своје посебне имовине, што се у смислу члана 180. став 3. Породичног закона мора ценити као његов допринос у стицању, без обзира на то што тужиља не тражи утврђење права сусвојине на самој парцели, већ само на објекту саграђеном на њој.

Будући да услед погрешне примене материјалног права чињенично стање није потпуно утврђено, Врховни суд је укинуо обе нижестепене пресуде и предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење како би се употпунило чињенично стање допуном већ одређених вештачења. Вештак грађевинске струке најпре ће се изјаснити о вредности катастарске парцеле ... КО ... и о уделу вредности земљишта у укупној вредности непокретности коју чине земљиште и објекат саграђен на њему, с тим што ће вредност земљишта и вредност објекта утврдити на јединствен и међусобно упоредив начин и на исти вредносни моменат, будући да тај удео представља оно што је сада пок. ВВ у стицање објекта унео из своје посебне имовине као базу изградње. Полазећи од тако допуњеног налаза вештака грађевинске струке, вештак економско – финансијске струке допуниће свој налаз и мишљење коначним обрачуном доприноса супружника у стицању заједничке имовине, у који ће поред раније цењених околности, уврстити као допринос пок. ВВ и наслеђена новчана средства у износу од 27.800 CHF,

којима је располагано током трајања заједнице живота, а у односу на парцелу ... КО ... и допринос сада пок. ВВ изражен кроз удео у вредности земљишта. Ценећи тако допуњене налазе и мишљење вештака, заједно са свим осталим околностима од значаја у смислу члана 180. став 3. Породичног закона, првостепени суд ће поново одлучити о сразмери удела супружника у стицању заједничке имовине и о основаности тужбеног захтева.

Имајући у виду све напред изложено, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке, применом члана 416. став 2. ЗПП.

Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић